

पत्रकारितामा एआइको
जिम्मेवार, नैतिक र विश्वसनीय
प्रयोग

तारानाथ दाहाल

फ्रिडम फोरम

२०८३/०३/०५, काठमाडौं

अवसर कि चुनौती

- प्रविधिको रफ्तार तर पत्रकार तथा संचारकर्मीको क्षमताको कमी
- सूचना खोज्न र मस्यौदा गर्न छिटो र सजिलो तर मानवीय संवेदनशीलताको अभाव
- थुप्रो सूचना, ह्यालुसिनेसन तर तथ्य सत्य परिक्षण
- डाटा पत्रकारिता र अनुसन्धानमा सहज तर गोपनियता र बौद्धिक सम्पतिको सुरक्षा
- विषयबस्तुमा विविधता तर बौद्धिक अलिखपना र सिर्जनशीलतामा कमी
- प्रविधिको उपभोक्ता हुने होड तर जिम्मेवार प्रयोगकर्ता बन्न नसक्नु

पत्रकारिताको प्रभावकारीता र बिश्वसनीयता

- एआई अनुसन्धान सहायक मात्र
- निकट आदेश र औजार
- तथ्यांक संकलक र विश्लेषक
- कल्पना, विचार र संवेदनामा निषेध
- सत्य परिक्षणको स्पष्ट चरण
- सहयोगीको पारदर्शिता र घोषणा
- सम्पादकीय नियन्त्रण र जवाफदेहिता

केही उपयोगी उदाहरण

- [RSF Lead पेरिस चार्टर](#)
- <https://ethicaljournalismnetwork.org/launched-paris-charter-on-ai-and-journalism>
- [AI Guidelines: Associated Press](#)
- [AI Guidelines: BBC](#)
- [AI Guidelines: CBC](#)
- [AI Guidelines: NPR](#)
- [AI Guidelines: ProPublica](#)
- [AI Guidelines: Radio TeleAI Guidelines: Society of Professional Journalists](#)
- [AI Guidelines: The Guardian](#)
- [AI Guidelines: USA Today Network](#)
- [The New York Times: Principles for Using Generative A.I. in The Times's Newsroom](#)
- [The Texas Tribune: AI Policy](#)
- [AI Guidelines: Reuters](#)

अझै उपयोगी

- JTI & RSF को डिजिटल टूल तथा सर्टिफिकेशन
<https://journalismtrustinitiative.org/about-jti>
- Media Matters for Democracy, पाकिस्तानको
“Standards for AI in Journalism: Safeguarding Integrity,
Innovation, and Trust”
<https://digitalrightsmonitor.pk/standards-for-ai-in-journalism-safeguarding-integrity-innovation-and-trust/>

नेपालमा हामीले के गर्ने त?

- आधारहरू तय गरौं, जस्तै- पारदर्शिता र स्पष्ट खलासा, तथ्यपरकता र प्रमाणीकरण, सम्पादकीय नियन्त्रण मानवीय उत्तरदायित्व, पूर्वाग्रही र बिभेद रहित, प्रतिलिपि अधिकार र डाटा गोपनियताको रक्षा, 'नो गो जोन्स' निर्धारण, नियमित प्रशिक्षण र तालिम, कल्पनाशीलता र तोडमरोड दृश्य- तस्विर पहिचान आदी,
- सम्पादकहरूको साझा पहलबाट - सत्यको खोजी, सन्तुलित र जनउत्तरदायी हुने पत्रकारिताका शास्वत मूल्यहरूमा कमी आउन नैदिन र प्रविधिको प्रयोगबारे साझा मापदण्ड विकास गर्ने सामुहिक प्रतिबद्धता घोषणा गरौं,
- काउन्सिलले आचार संहिताको सुधार र छुट्टै एआई प्रयोग निर्देशिका तर्जुमा गरौं,
- सबै पक्षले सक्षरता र क्षमता विकासमा ध्यान दिउं,
- असल अभ्यासहरू प्रवर्धन र अनुकरण गरौं,
- सह नियमनको बहस थालौं !!